

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
МЕДИКО-ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ імені О. О. БОГОМОЛЬЦЯ

*ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
Міжнародної науково-практичної
онлайн-конференції*

**«АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЛІНГВОДИДАКТИКИ:
ТРАДИЦІЇ ТА НОВАТОРСТВО»**

09-10 листопада 2023 року

м. Запоріжжя
2023

Міжнародна науково-практична онлайн-конференція «Актуальні питання лінгводидактики: традиції та новаторство» зареєстрована Державною науковою установою «Український Інститут науково-технічної експертизи та інформації» МОН України (Повідчення № 337 від 04 липня 2023 року).

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ:

Колесник Юрій Михайлович – голова оргкомітету, ректор Запорізького державного медико-фармацевтичного університету, доктор медичних наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки України.

Туманський Валерій Олексійович – співголова, проректор з наукової роботи Запорізького державного медико-фармацевтичного університету, доктор медичних наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки України.

Авраменко Микола Олександрович – співголова, перший проректор Запорізького державного медико-фармацевтичного університету, кандидат фармацевтичних наук, доцент.

Моргунова Світлана Андріївна – співголова, проректор з науково-педагогічної, навчальної роботи та якості освіти Запорізького державного медико-фармацевтичного університету, кандидат біологічних наук, доцент.

Рагіна Жанна Михайлівна – секретар, декан I міжнародного факультету Запорізького державного медико-фармацевтичного університету, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри мовної підготовки.

Васецька Лариса Іванівна – керівник Центру підготовки іноземних громадян Запорізького державного медико-фармацевтичного університету, кандидат педагогічних наук, доцент.

Гейченко Катерина Іванівна – завідувач кафедри мовної підготовки Запорізького державного медико-фармацевтичного університету, кандидат педагогічних наук, доцент.

Гриценко Ольга Вікторівна – кандидат філологічних наук, доцент кафедри мовної підготовки Запорізького державного медико-фармацевтичного університету.

Литвиненко Ніна Павлівна – завідувач кафедри мовної підготовки Національного медичного університету ім. О.О. Богомольця, доктор філологічних наук, професор.

Соловійова Ольга Володимирівна – кандидат державного управління, доцент Центру підготовки іноземних громадян Запорізького державного медико-фармацевтичного університету.

Дмитрієв Вадим Сергійович – керівник Центру дистанційної освіти і телемедицини та якості освіти Запорізького державного медико-фармацевтичного університету.

Реутська Яна Анатоліївна – провідний фахівець Центру дистанційної освіти і телемедицини та якості освіти Запорізького державного медико-фармацевтичного університету.

Пишнограєв Юрій Миколайович – кандидат фізико-математичних наук, доцент кафедри медичної та фармацевтичної інформатики і новітніх технологій Запорізького державного медико-фармацевтичного університету.

Притула Віктор Анатольович – керівник Центру комп'ютерних технологій.

**А 43 Актуальні питання лінгводидактики: традиції та новаторство: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції. – Запоріжжя, ЗДМФУ, 2023. – 122 с.
<https://doi.org/10.6084/m9.figshare.24599550>**

Збірник містить матеріали учасників Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції «Актуальні питання лінгводидактики: традиції та новаторство» з проблем впровадження сучасних новітніх технологій в навчальний процес під час підготовки здобувачів вищої освіти України та Європи. Особливої уваги заслуговують доповіді щодо нових методів, засобів і форм у викладанні української мови як іноземної в медичних вишах, її популяризації та «чистоти».

Матеріали збірника стануть у нагоді освітянам-предметникам.

За зміст і достовірність матеріалу відповідальність несуть автори тез.

3. Місник Н., Мірошніченко О. Практичний курс із основ термінотворення в системі мовного навчання іноземних студентів медичних університетів. С. 322-325. International scientific conference «*Philological sciences and translation studies: European potential*»: conference proceedings (November 3-4, 2022. Riga, the Republic of Latvia). Riga, Latvia: «Baltija Publishing», 2022. 344 pages.

ПРОБЛЕМА ВИБОРУ ПІДРУЧНИКА ДЛЯ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У МЕДИЧНОМУ ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Дар'я Москвітїна

доцент кафедри іноземних мов Запорізького державного медико-фармацевтичного університету

Вступ. Постановка проблеми в загальному вигляді, її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Сьогодні вивчення іноземних мов на нефілологічних освітніх програмах у закладах вищої освіти України здійснюється згідно з «Концептуальними засадами державної політики щодо розвитку англійської мови у сфері вищої освіти», розроблених Міністерством освіти і науки України у партнерстві з Британською Радою в Україні, основними принципами законопроекту «Про застосування англійської мови в Україні», рекомендаціями Ради Європи з мовної освіти від 22 травня 2018 року щодо ключових компетентностей для навчання впродовж життя. Крім того, 25.07.2023 р. був прийнятий наказ Міністерства освіти і науки України № 898 «Методичні рекомендації якісного вивчення, викладання та використання англійської мови у закладах вищої освіти України», який передбачає, крім іншого, формування або оновлення концепції розвитку викладання, вивчення та використання англійської мови у конкретному зов [1]. На сьогоднішній день у вітчизняних закладах вищої освіти іноземна мова є обов'язковим компонентом будь-якої освітньої програми, при чому максимальна частка належить саме англійській. Відповідно, неперервно відбувається вдосконалення вивчення та викладання англійської мови, і чільним фактором успішності цього процесу є вибір методичного забезпечення дисципліни, пов'язаної з вивченням англійської.

Особливо гостро питання вибору підручника з англійської мови для тих освітніх закладів, які здійснюють підготовку фахівців у сфері охорони здоров'я. Це пов'язано з низкою факторів: по-перше, іноземна мова за професійним спрямуванням є обов'язковим компонентом будь-якої освітньої програми; по-друге, «Англійська мова за професійним спрямуванням» є інтегральним компонентом кваліфікаційного іспиту ЄДКІ, який студенти освітніх програм «Медицина», «Педіатрія», «Фармація, промислова фармація», «Технології парфумерно-косметичних засобів» та «Стоматологія» складають після третього року навчання, відтак англійська мова стає однією з важливих компетентностей майбутнього фахівця.

Формулювання мети та завдання. Метою цієї доповіді є висвітлення проблемних аспектів, пов'язаних із методичною складовою викладання англійської мови у медичному закладі вищої освіти, окреслення можливих шляхів їх усунення, а також визначення ключових критеріїв вибору підручника або навчально-методичного комплексу для успішного викладання англійської мови у медичному зов.

Основний текст: результати дослідження. У процесів вибору підручника для викладання англійської мови методист/викладач кафедри іноземних мов має керуватися певними критеріями. Проблема визначення таких критеріїв у світових освітніх студіях насправді стоїть досить гостро, адже вони варіюватимуться залежно від низки факторів, таких як вік учнів, попередній досвід навчання (або рівень володіння іноземною мовою), мета вивчення, очікуваний результат тощо. Авторка методичних рекомендацій щодо вибору відповідного підручника з англійської мови як іноземної К.С. Веддел пропонує свого роду універсальні критерії, якими слід керуватися при відборі підручників або НМК для дорослої

аудиторії, серед яких наявність студентоцентрованого контенту, наявність зрозумілих для викладача інструкцій та довідкового матеріалу, використання принципів ефективного навчання англійській мові в дизайні, верстці та поліграфічному оформленні книжки, рівномірною увагою до розвитку всіх мовних і мовленнєвих навичок тощо [3, с. 7]. Втім, освітня модель кожної країни вносить певні корективи до набору цих критеріїв, тож, вважається, більш релевантною викликом викладання англійської мови в рамках вищої медичної освіти в Україні є перелік критеріїв, запропонованих словацькими методистами Е. Рейд та Е.Ковачиковою, який, окрім вищезазначених, включає відповідність матеріалу підручника національним освітнім стандартам та куррикулуму, а також рекомендаціям Ради Європи з мовної освіти [2, с. 89].

В умовах сучасного українського закладу вищої медичної освіти підручник, який доцільно використовувати на заняттях з дисципліни «Іноземна мова за професійним спрямуванням», має враховувати специфіку навчання іноземним мовам у медичному зв'язу, а саме – необхідність опанування значного масиву різноматематичної фахової лексики та граматичного матеріалу, доцільного для здійснення фахової англомовної комунікації, а також необхідність успішної підготовки до складання тесту з АМПС як компоненту ЄДКІ. Крім того, додаткові вимоги до підручника висуває й специфіка навчального середовища у медичних зв'язках: оскільки іноземна мова, хоч і належить до обов'язкових компонентів освітніх програм, не є фаховою дисципліною, при формуванні академічних груп не враховується рівень володіння нею. Відтак, викладання англійської відбувається переважно в умовах різномірного середовища, що мають враховувати автори, принаймні, вітчизняних підручників.

Сьогодні на освітньому ринку України фігурує досить велика кількість підручників для вивчення англійської мови сфери охорони здоров'я, створених як авторами вітчизняних («Медицина», «Нова Книга») так і іноземних (Oxford University Press, Cambridge University Press, Express Publishing) видавництв. Як правило, вітчизняні підручники мають рекомендацію Міністерства охорони здоров'я для використання їх у якості підручників для здобувачів вищої освіти. При цьому вітчизняні підручники, як правило, не позначають, на який рівень володіння англійською мовою за CEFR вони розраховані. Це спричиняє певну неузгодженість із сучасними стандартами середньої освіти, згідно з якими випускник неспеціалізованого закладу середньої освіти має демонструвати іншомовну комунікативну компетенцію на рівні B1. Відповідно, відсутність чіткого визначення рівня вітчизняних підручників спричиняє певний методологічний дисонанс, коли лексична складова може відповідати рівню, приміром, B1-B1+, а граматична – рівню B2 і вище.

Будучи більш збалансованими в плані підбору та презентації навчального матеріалу, підручники зарубіжних видавництв, тим не менш, не в повній мірі відповідають об'єктивним вимогам до навчальних матеріалів для вивчення англійської мови в українських закладах медичної вищої освіти. Річ у тім, що більшість із них мають на меті переважно розвиток комунікативних навичок формату «лікар-пацієнт», тому концентруються головним чином на презентації й закріпленні відповідних мовленнєвих кліше, значно менше уваги приділяючи фаховій лексиці, яку вітчизняний студент-медик (або педіатр, фармацевт чи стоматолог) має засвоїти у досить великих обсягах задля успішного складання субтесту з АМПС як компоненту ЄДКІ.

Висновки і подальші перспективи дослідження. Питання вибору підручника для викладання іноземної мови у медичному закладі вищої освіти сьогодні лише окреслюється в проблемному полі сучасних освітніх студій. Думається, певних ефективних результатів, принаймні, на вітчизняному ґрунті, можна досягнути шляхом певного діалогу між викладачами-практиками, методистами-авторами підручників та представниками видавництва. Урахування певних універсальних навчального процесу у вітчизняних медичних зв'язках в сфері англійської мови дозволить створити максимально ефективні, збалансовані та корисні навчальні матеріали.

Література

1. Методичні рекомендації щодо забезпечення якісного вивчення, викладання та використання англійської мови у закладах вищої освіти України. *Міністерство освіти та науки України* [Електронний ресурс]. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/metodichni-rekomendaciyi-shodo-zabezpechennya-yakisnogo-vivchennya-vikladannya-ta-vikoristannya-anglijskoyi-movi-u-zakladah-vishoyi-osviti-ukrayini>
2. Reid E., Kováčiková E. “How to choose the right English language textbook?”. *Problemy Wczesnej Edukacji / Issues in Early Education*. 2017. Vol. 1(37). Pp. 87-98
3. Wedel K.S. *How to Choose a Good ESL Textbook?* The Northern Colorado Professional Development Center, 2009. 14 p.

ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ ДЛЯ РОЗВИТКУ КОМУНІКАТИВНИХ НАВИЧОК ТА ВМІНЬ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Надія Музика

студентка 2 курсу Волинського національного університету імені Лесі Українки

Сучасне суспільство визначається стрімкими змінами і високими вимогами до освіти. Вивчення іноземних мов, зокрема англійської, стає необхідністю для особистого та професійного розвитку. Однак, лише засвоєння мовного матеріалу недостатнє для сучасних вимог. Успішне володіння англійською мовою передбачає розвиток високого рівня комунікативних навичок та вмінь, що стає важливою складовою навчального процесу.

В цьому контексті використання інтерактивних методів навчання відіграє ключову роль у формуванні ефективної комунікативної компетентності учнів. Інтерактивні методи навчання сприяють активній взаємодії між здобувачами освіти та вчителем, створюють стимули для активного спілкування та сприяють розвитку навичок мовлення та розуміння англійської мови. Вони перетворюють навчання на захопливий процес, де учні вчать не лише мови, а й вміють використовувати її в реальних ситуаціях.

Метою цього дослідження є вивчення особливостей використання інтерактивних методів навчання для розвитку комунікативних навичок та вмінь на уроках англійської мови.

Низка наукових досліджень присвячена застосуванню інтерактивних технологій у навчальному процесі основної школи. Серед видатних науковців, які досліджують цю проблему, можна виділити О.М. Глотова, С.О. Гончарова, Л.К. Пироженко, О.М. Пометун та Г.О. П'ятакову. Їхні роботи досліджують різні аспекти використання інтерактивних технологій у навчанні та розглядають їх вплив на навчальний процес у основній школі.

З іншого боку, в Україні також активно вивчається проблема активізації професійної підготовки майбутніх учителів. У цьому контексті, науковці, такі як П.О. Бех, І.В. Богущ, А.О. Євтух, М.В. Зязюн, І.В. Нечаєв, М.М. Ничкало, Н.К. Сухомлинська та ін. визначають необхідність перебудови традиційних підходів до організації навчання та пропонують застосовувати активні методи навчання, що сприяють створенню ситуацій, найбільш наближених до майбутньої професійної діяльності майбутніх педагогів.

В основі поняття «інтерактивний» лежить англійське «interact» («inter» – «між», «взаємний», «act» - «діяти», «дія»), що означає перебувати у взаємодії один з одним.

Інтерактивне навчання – це особлива форма пізнавальної діяльності, що ґрунтується на діалозі та полягає у вільному обміні думками.

Інтерактивне навчання передбачає:

- моделювання життєвих ситуацій;
- використанні рольових ігор;
- спільне розв'язання проблем на основі відповідної ситуації.
- Відповідно до визначення І.С. Яцика, «інтерактивне навчання – це навчання,

ВИВЧЕННЯ У ПРОФІЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	59
<i>Дар'я Москвітінa. ПРОБЛЕМА ВИБОРУ ПІДРУЧНИКА ДЛЯ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У МЕДИЧНОМУ ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....</i>	61
<i>Надія Музика. ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ ДЛЯ РОЗВИТКУ КОМУНІКАТИВНИХ НАВИЧОК ТА ВМІНЬ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ.....</i>	63
<i>Дарина Назарчук. РОЛЬ ВИКОРИСТАННЯ АВТЕНТИЧНИХ МАТЕРІАЛІВ У ВИКЛАДАННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ.....</i>	65
<i>Оксана Ніколаєва, Вікторія Квіцинська. НОВІТНІ МЕТОДИКИ, ПРИЙОМИ, ТЕХНОЛОГІЇ У ВИКЛАДАННІ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ У СВІТІ.....</i>	67
<i>Alla Oleksiienko. THE USE OF AI (ARTIFICIAL INTELLIGENCE) FOR TEACHING ENGLISH IN HIGHER MEDICAL INSTITUTIONS.....</i>	68
<i>Наталія Опришко. ВИКОРИСТАННЯ МЕНТАЛЬНИХ КАРТ У ВИВЧЕННІ ГРАМАТИКИ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ: ВІЗУАЛІЗАЦІЯ МАТЕРІАЛУ У ПРОЦЕСІ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ</i>	70
<i>Нателла Павленко. ГУМАНІТАРНІ АСПЕКТИ В МЕДИЧНІЙ ОСВІТІ.....</i>	72
<i>Ігор Петренко, Світлана Домніч. ТЕСТИ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ ТА ЇХ СТВОРЕННЯ У ПРОГРАМІ ARTICULATE STORYLINE...</i>	73
<i>Світлана Пойда, Наталія Козак. НОВІТНІ МЕТОДИ ТА ПІДХОДИ У ВИВЧЕННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У СВІТІ.....</i>	75
<i>Жанна Рагріна. ВДОСКОНАЛЕННЯ ЯКОСТІ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ З МОВИ СУЧАСНИМИ ІНТЕРАКТИВНИМИ ДОДАТКАМИ.....</i>	77
<i>Михайло Рахно, Руслана Шрамко. ЗАСТОСУВАННЯ АІ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ В ЗВО УКРАЇНИ: ВИКЛИКИ Й ПЕРСПЕКТИВИ.....</i>	78
<i>Альона Репетун. ФОРМУВАННЯ МОТИВАЦІЇ В ІНОЗЕМНИХ ЗДОБУВАЧІВ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО ФОРМАТУ НАВЧАННЯ.....</i>	80
<i>Лілія Сенік, Таміла Якутіна. ВИКОРИСТАННЯ АЛЬТЕРНАТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ.....</i>	81
<i>Лілія Сенік, Таміла Якутіна. НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ УКРАЇНСЬКОМУ ПРОФЕСІЙНОМУ МОВЛЕННЮ.....</i>	83
<i>Тамара Сергієнко. ПАРАДИГМА ПОНЯТТЯ «НАВИЧКИ».....</i>	84
<i>Лариса Сіра. ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ПЕРСПЕКТИВНА ФОРМА МІДІАОСВІТИ.....</i>	85
<i>Наталія Скибун. ВИКЛАДАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ У ЗВО УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ.....</i>	86
<i>Софія Скляничук. ВАЖЛИВІСТЬ ЗАКОНОМІРНОСТЕЙ ПЕДАГОГІЧНОГО ПРОЦЕСУ.....</i>	88
<i>Наталія Слюсар. ВИВЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МЕДИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ ІНОЗЕМНИМИ СТУДЕНТАМИ.....</i>	89
<i>Ольга Соловйова. МІЖПРЕДМЕТНІ ЗВ'ЯЗКИ НА УРОКАХ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ.....</i>	91
<i>Олена Соляненко. ОСОБЛИВОСТІ ПРЕДМЕТНО-МОВНОГО ІНТЕГРОВАНОГО</i>	